

Fördjupad artinventering av fåglar för Albyberg etapp 2, Haninge kommun

2024-10-01

Titel: Fördjupad artinventering av fåglar Albyberg etapp 2, Haninge kommun	
Dokumentdatum: 2024-10-01	Projektnummer:
Beställare: Haninge kommun	Författare: Eduardo Ottimofiore och Oskar Persson
Uppdragsledare beställare: Sanna Umionen	Kvalitetsgranskare: Annelie Thor
Konsult: AFRY, ÅF Infrastructure	Bilder i rapporten: AFRY där inget annat anges
Uppdragsledare konsult: Martina Pereira Norrman Teknikansvarig: Annelie Thor	
För bakgrundskartor i denna rapport gäller ESRI (2024) och Lantmäteriet (2024)	

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund och syfte	5
1.2	Inventeringsområde	5
1.3	Naturvårdsrelevanta fågelarter	8
2	Metodik	9
2.1	Förstudie	9
2.2	Punkttaxering för rovfåglar	9
2.3	Punkttaxering för ugglor	9
2.4	Linjetaxering för tjäder	9
2.5	Förenklad revirkartering	9
2.6	Leverans	10
3	Utförande	11
3.1.1	Utrustning	13
4	Resultat	13
4.1	Förstudie	13
4.2	Fältinventering	14
4.3	Noterade naturvårdsrelevanta fågelarter	16
4.4	Hålträd	20
5	Slutsats	21
6	Rekommendationer	21
7	Begränsande faktorer	21
8	Referenser	22

Sammanfattning

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY utfört fördjupade artinventeringar av fåglar, grod- och kräldjur i Albyberg. Syftet med inventeringarna har varit att ta reda på förekomst av fåglar, grod- och kräldjur i inventeringsområdet. Den här rapporten är delrapport för en fågelinventering som utförts under 2024.

Under fågelinventeringen noterades 45 fågelarter inom inventeringsområdet. Det noterades 16 naturvårdsrelevanta fågelarterna: Buskskvätta, grönfink, gröngöling, grönsiska, grönsångare, gulsparv, gök, hämpling, järnsparv, kricka, kungsfågel, näktergal, skogsduva, spillkråka, svartvit flugsnappare, talltita och ärtsångare.

För att skydda områdets rika fågelliv rekommenderas det att spara så mycket livsmiljö som möjligt samt att undvika störningar under den primära häckningsperioden för fåglar som är 1 april -31 juli. Det rekommenderas särskilt att spara de utpekade hålträden. Det rekommenderas dessutom att utreda vidare planens påverkan på de noterade naturvårdsrelevanta fågelarterna genom en artskyddsutredning.

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

På uppdrag av Haninge kommun har AFRY genomfört fördjupade artinventeringar i fält. Dessa artinventeringar genomfördes 2024 efter en tidigare utförd naturvärdesinventering under 2023 där det framgick att fördjupad inventering av fågel, grod- och kräldjur behövde undersökas vidare (AFRY, 2023). Studien efterfrågades då Haninge kommun planerar för detaljplan för bebyggelse inom projektområdet.

Inventeringen har genomförts vid upprepade tillfällen enligt standardiserade metoder för inventering av fåglar. Syftet med inventeringarna var att ta reda på förekomst av fåglar och beskriva områdets fågelliv. Detta arbete genomfördes genom fältinventering.

1.2 Inventeringsområde

Det inventerade området, från och med nu kallat inventeringsområdet, ligger i Haninge kommun på Södertörn söder om Stockholm (Figur 3). Inventeringsområdet, som är cirka 124 hektar, avgränsas i väster av väg 73, i norr av Albyberg etapp 1, i öster av Dalarövägen och i söder av det bebyggda området kring Alby.

Inventeringsområdet är relativt kuperat och skogbevuxet, och visar ha varierade livsmiljöer, med bergsområden på högre höjder (Figur 1) och sumpskogar och andra våtmarker på lägre höjder (Figur 2). Barrskog dominerar, främst tall på hällmark på högre höjder och gran i andra områden. Björk, asp, klibbal och sälg förekommer också, främst vid våtmarker. Naturvärdesinventeringen beskriver inventeringsområdet och dess naturvärden mer i detalj (AFRY, 2023).

Det finns även intressanta öppnare delar med skogsbyn, buskage eller öppen mark vid kraftledningsgata som korsar området enligt en nord-sydlig riktning, vid gång- och cykelvägen i väster och vid det arrenderade täktområdet i norr. Dessa öppnare partier skapar livsmiljövariation i landskapet.

Figur 1. Öppnare tallskog högre upp på berg i centrala delen av inventeringsområdet. Hällar, renlavar, blåbärsris och olikåldriga tallar syns i bilden.

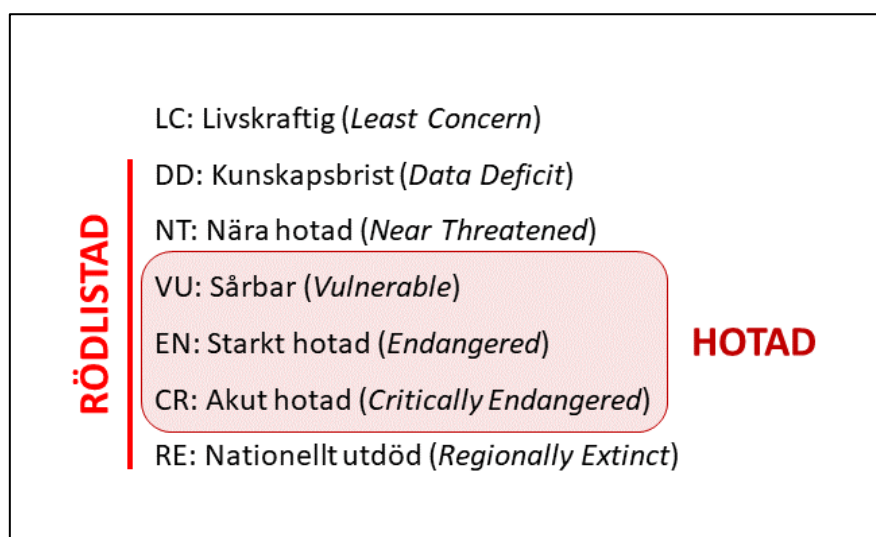

Figur 2. Klibbalsdominerad sumpskog i södra delen av inventeringsområdet.

1.3 Naturvårdsrelevanta fågelarter

Alla vilda fåglar är fridlysta i Sverige enligt 4 § artskyddsförordningen. Vissa fågelarter anses vara känsligare och är mer naturvårdsrelevanta i artskyddssammanhang (Naturvårdsverket, 2009). Naturvårdsrelevanta fågelarter omfattas av rödlistade arter, arter som ingår i EU-fågeldirektivets bilaga 1, som är prioriterade enligt skogsvårdslagstiftningen eller som har upplevt en minskning med minst 50% i deras populationer sedan 1980.

Rödlistade arter är arter som riskerar att dö ut i Sverige inom en viss framtid. Dessa klassas till nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen (SLU Artdatabanken, 2020). Det är Artdatabanken som avgör om en art ska klassas som rödlistad. Figur 4 här nere redovisar rödlistan, dess kategorier samt respektive internationella förkortningar som används i denna utredning.

Figur 4. Rödlistan: dess kategorier och internationella förkortningar. Kategorin LC (Livskraftig) ingår inte i rödlistan.

2 Metodik

2.1 Förstudie

Inför fältinventeringen genomförs en förstudie där relevant miljöinformation insamlas och värderas. Informationen består av information från tidigare inventeringar i området och artobservationer från Artportalen/Artdatabanken.

Vidare undersöks flygbilder tillsammans med tidigare utpekade värdefulla biotoper för att inför fältarbetet förbereda ruttlinjer och platser för punktinventering.

2.2 Punkttaxering för rovfåglar

Inventerare spanar efter rovfåglar från lämpliga observationspunkter som ger god överblick över fokusområdet. Inventering sker dagtid, vid lämpliga väderförutsättningar för rovfåglar (Haas, et al., 2015). Det beräknas ca. två inventeringstillfällen (mellan mars och juni).

2.3 Punkttaxering för ugglor

För att undersöka förekomst av ugglor föreslås metoden att inventeraren lyssnar koncentrerat från förbestämda lämpliga punkter, 5–10 minuter per punkt. Inventering sker nattid, vid lämpliga väderförutsättningar för ugglor (Haas, et al., 2015). Det beräknas ett inventeringstillfälle (mars) baserat på områdets förutsättningar.

2.4 Linjetaxering för tjäder

Vid inventering av tjäder går inventeraren först igenom partier som har tidigare identifierat som potentiella spelplatser för tjäder. Spillning eftersöks för att kunna få indikation på skogshönsförekomst. Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftsprojektering i Sverige ger lämplig vägledning för omfattning (Haas, et al., 2015). Det beräknas ett inventeringstillfälle under 15 april–5 maj.

2.5 Förenklad revirkartering

Vid en förenklad revirkartering undersöker inventeraren alla delar av inventeringsområdet vid upprepade tillfällen under säsongen (mellan april–juni). Flera besök görs i området utspritt över säsongen, normalt sett upp till fyra besök, men ofta kan det räcka med två besök om dessa besök läggs när arten är som mest aktiv (sjunger som mest) (Naturvårdsverket, 2010). Skillnaden mot en fullskalig revirkartering (Naturvårdsverket, 2012) är antalet besök, som minst är 8–10 i en revirkartering.

Vid varje inventeringstillfälle genomströvas inventeringsområdet tidig morgon från gryning med mål att genomsöka alla delar av området. Alla fåglar som ses eller hörs noteras med koordinat, tillhörande data så som art, antal, häckningskriterium/aktivitet, kön, datum, tid, mm. Häckningskriterierna är kopplade till tre grader av sannolikhet för fåglar: möjlig, trolig och säker häckning (Tabell 1). Uppgifterna förs in på artkartor som sedan utvärderas på

antalet revir/par/individer. Noteringar görs om det endast rör sig om förbiflygande individ, födosökande, eller blir uppskrämd, till exempel.

För att kunna skatta ett revir någorlunda säkert vid en revirkartering behövs minst två noteringar vid minst två inventeringstillfällen (med häckningskriterier som sång eller annat revirhävdande beteende). Det finns osäkerheter när en individ setts eller hörts vid endast ett tillfälle. Det kan då inte med säkerhet fastställas om de alls häckar i området. För vissa större arter som rör sig över stora områden kan det vara svårt att bedöma revir men inventeringen kan ge svar på om de finns i närområdet och besöker inventeringsområdet ibland.

Tabell 1. Häckningskriterier enligt Artportalen, med motsvarande häckningssannolikhet: möjlig, trolig och säker häckning.

Häckningskriterier	Häckningssannolikhet
1. Observerad i häcktid	Möjlig häckning
2. Observerad i häcktid, lämplig biotop	
3. Spel/sång	
4. Par i lämplig biotop	
5. Permanent revir	
6. Parning/parningsceremonier	Trolig häckning
7. Bobesök?	
8. Upprörd, varnande	
9. Ruvfläckar	
10. Bobygge	Säker häckning
11. Avledningsbeteende	
12. Nyligen använt bo	
13. Pulli/nyligen flygga ungar	
14. Besöker bebott bo	
15. Bär exkrementssäck	
16. Föda åt ungar	
17. Äggskal	
18. Ruvande	
19. Bo, hörda ungar	
20. Bo, ägg/ungar	

2.6 Leverans

Vid leverans av rapporten tillhandahålls även shapefiler för identifierade arter, till inventeringen beställaren. Vidare levereras koordinatsatta naturvårdsarter till Artdatabanken.

3 Utförande

Inför fältarbetet valdes stoppunkter ut och en preliminär rutt för morgoninventering. Stoppunkter för ugglor anpassades enligt topografin och för att minska störande effekt av vägbuller. Potentiella spelbiotoper för tjäder identifierades och besöktes senare i fält vid lämplig tidpunkt.

Fältinventeringarna utfördes av biologerna Eduardo Ottimofiore och Oskar Persson, mellan 2024-03-12 och 2024-06-04. Vid varje inventeringstillfälle genomströvades inventeringsområdet på tidig morgon från gryning med mål att genomsöka alla delar av området. Alla fåglar som sågs eller hördes noterades med koordinat, med tillhörande data så som art, antal, häckningskriterium/aktivitet, kön, datum mm. med hjälp av ett kartprogram i form av applikationen ArcGIS Field Maps.

Tabell 1. Datum och väderlek vid respektive inventeringstillfälle

Datum	Tid	Temperatur	Väder	Vind (byvind)
12 mars 2024	18:30-22:30	0 °C	Halvklart	1 (3) m/s SO
13 mars 2024	06:30-11:00	1 till 3 °C	Mulet, inget regn	2 (6) m/s SV
23 april 2024	04:00-11:00	-1 till 7 °C	Växlande molnighet	2 (5) m/s V
7 maj 2024	04:00-11:30	0 till 10 °C	Klart	3 (7) m/s N
4 juni 2024	03:30-10:00	15 till 21 °C	Klart	4 (10) m/s V

Den 12 mars 2024 utfördes en nattinventering fokuserad på ugglor. Tre stoppunkter valdes för att lyssna under fem minuter (Figur 5). Avståndet mellan punkterna var 500-800 m, vilket är kortare än vad som rekommenderas (2 km). Detta var för att motverka den störande effekten av trafikbuller och kunna utföra en tillfredställande audiell inventering på plats. Varje stoppunkt besöktes två gånger. Inventerarna var uppmärksamma även mellan punkterna.

Den 13 mars 2024 på morgonen utfördes en inventering fokuserat på mindre hackspett. Utpekade områden med potentiell lämplig biotop för mindre hackspett samt med tidigare dokumenterade spår efter hackspett besöktes.

Den 23 april 2024 påbörjades inventeringstillfället särskilt tidigt (vid gryningen, 04:00) för att kunna inventera eventuell tjäderaktivitet vid potentiella spelbiotoper för tjäder. Marken undersöktes också för att hitta eventuella spår efter tjäder (spillning, fjäder).

Resterande inventeringstillfällen (23 april, 7 maj och 4 juni 2024) ägnades åt revirkartering av hela inventeringsområdet. Inventerare strövade genom området och noterade alla sedda eller hörda fågelarter samt koordinatsattes dessa observationer tillsammans med observerade beteenden enligt Artportalens häckningskriterier.

Under revirkarteringen gjordes stopp på högsta punkterna för att spana efter rovfåglar. En längre stopp gjordes även vid slutet av varje tillfälle med tanken att termiken hade då hunnit bli bättre.

Teckenförklaring

 Inventeringsområde Uggleinventering stoppunkt

© Copyright

2024-08-21

Figur 5. Rutlinjer för revirkartering och stoppunkter för ugglor.

3.1.1 Utrustning

Vid inventeringen användes fältapplikation ArcGIS Field Maps för inmätning av häckningsområden och koordinatsättning av artförekomster. Koordinatnoggrannheten på denna data ligger vanligtvis mellan 5–10 m.

Handkikare användes i fält.

4 Resultat

4.1 Förstudie

Ett uttag ur Artdatabanken gjordes den 14 februari 2024. Två relevanta artförekomster fanns dokumenterade i inventeringsområdet och flera inom en 500 m buffert från inventeringsområdet sedan tidigare. Rödlistade och fridlysta arter presenteras i Tabell 2. Fridlysta fåglar redovisas endast om de är betecknade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, är rödlistade, eller är prioriterade enligt skogsvårdslagstiftningen (Skogsstyrelsen, 2022). Prioriterade fågelarter är arter som bedöms kunna påverkas av skogsbruk och som är rödlistade, finns upptagna på fågeldirektivets bilaga 1 eller vars population har minskat med mer än 50 % under perioden 1980–2018 (Skogsstyrelsen, 2023).

Det fanns inga relevanta skyddsklassade arter i uttaget från Artdatabanken (2024-02-14).

I den tidigare utförda naturvärdesinventeringen (AFRY, 2023) beskrivs området som innefattande måttliga till höga naturvärden i området, både när det gäller biotop och art, flera områden har bedömts till påtagligt eller högt naturvärde. Det beskrivs i övrigt att det finns goda möjligheter för levnadsområden för fåglar inom hela inventeringsområdet. I rapporten nämns spår av hackspettar, dvs spillkråka, större hackspett och mindre hackspett, varav spillkråka och större hackspett noterades i fält i olika delar av inventeringsområdet (AFRY, 2023).

Tabell 2. Samtliga prioriterade fågelarter dokumenterade i inventeringsområdet. Uttaget gjordes 2024-02-14. Rödlistade arter är klassas till nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN), akut hotad (CR) eller nationellt utdöd (RE), där NT är den lägsta klassningen. För fridlysta arter anges vilken av §§ 4–9 artskyddsförordningen de omfattas av. Fridlysta fåglar redovisas endast om de är betecknade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, är rödlistade eller har minskat med 50%. Beteckningen 50% påpekar att arten har minskat med minst 50% under 1980-2019.

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020/trend	Skydd	Senaste observation
Inom inventeringsområdet				
Kricka	<i>Anas crecca</i>	EN	4§	2017
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	B1, 4§, Prio	2013
Inom 500 m från inventeringsområdet				
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT	4§	2015
Brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	LC	B1, 4§	2011
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT	4§	2012
Entita	<i>Poecile palustris</i>	NT, 50%	4§, Prio	2012

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020/trend	Skydd	Senaste observation
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	NT	4§	2019
Fjälluggla	<i>Bubo scandiacus</i>	CR	B1, 4§	2000
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	NT, 50%	4§	2019
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	4§	2019
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT	4§	2019
Gulsparr	<i>Emberiza citrinella</i>	NT, 50%	4§	2015
Havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT	B1, 4§, Prio	2012
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	NT, 50%	4§	2015
Kråka	<i>Corvus corone</i>	NT	4§	2019
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	NT, 50%	4§, Prio	2017
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT	4§	2019
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU, 50%	4§, Prio	2019
Svarthakedopping	<i>Podiceps auritus</i>	LC	B1, 4§	2014
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT	4§	2022
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	B1, 4§, Prio	2019
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	NT, 50%	4§, Prio	2021
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	LC	B1, 4§, Prio	2001
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	VU	4§	2019
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	EN, 50%	4§, Prio	2015
Trana	<i>Grus grus</i>	LC	B1, 4§, Prio	2017
Trädlärka	<i>Lullula arborea</i>	LC	B1, 4§, Prio	2022
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	LC	B1, 4§, Prio	2013
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT	4§	2019

4.2 Fältinventering

Under inventeringen noterades sammanlagt 45 fågelarter inom inventeringsområdet, dessa sammanfattas i Tabell 3. Alla fågelarter är fridlysta i Sverige oavsett artens bevarandestatus, enligt 4 § artskyddsförordningen (SFS 2007:845). Av de arter som observerades i inventeringsområdet var nio rödlistade (SLU Artdatabanken, 2020), fem prioriterade enligt nuvarande Skogsvårdslagstiftningen (Skogsstyrelsen, 2022) och åtta har upplevt en minskning med minst 50% i deras populationer sedan 1980 (SLU Artdatabanken, 2024; Naturvårdsverket, 2009).

Inga ugglor, skogshöns eller mindre hackspett noterades under i fält under inventeringen.

Avsnitt 4.3 redovisar mer i detalj naturvårdsrelevanta fågelarter som noterades inom planområdet under inventeringen.

Tabell 3. Noterade fågelarter inom planområdet, med högsta noterade häckningskriterium. I Beteckningen "Prio" påpekar att arten är prioriterad enligt nuvarande skogslagstiftning, "4§" att arten är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen och "B1" att arten ingår i fågeldirektivets bilaga 1. "50%" påpekar att arten har upplevt en minskning med minst 50% under 1980-2019.

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020/trend	Skydd	Häckningskriterium
Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Blåmes	<i>Cyanistes caeruleus</i>	LC	4§	8. Upprörd/varnande

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020/trend	Skydd	Häcknings-kriterium
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT	4§	4. Par i lämpl biotop
Domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>	LC	4§	4. Par i lämpl biotop
Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN	4§	3. Spel/sång
Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	LC	4§, Prio	3. Spel/sång
Grönsiska	<i>Spinus spinus</i>	LC, 50%	4§	3. Spel/sång
Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT	4§	3. Spel/sång
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT, 50%	4§	3. Spel/sång
Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Gök	<i>Cuculus canorus</i>	LC	4§, Prio	3. Spel/sång
Hämspling	<i>Linaria cannabina</i>	LC, 50%	4§	3. Spel/sång
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	LC, 50%	4§	3. Spel/sång
Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	NA	Invasiv	13. Pulli/nyligen flygga ungar
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	LC	4§	2. Obs i häcktid, lämpl biotop
Koltrast	<i>Turdus merula</i>	LC	4§	16. Föda åt ungar
Korp	<i>Corvus corax</i>	LC	4§	2. Obs i häcktid, lämpl biotop
Kricka	<i>Anas crecca</i>	VU	4§	3. Spel/sång
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	LC, 50%	4§	3. Spel/sång
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC	4§	13. Pulli/nyligen flygga ungar
Näktergal	<i>Luscinia luscinia</i>	LC, 50%	4§	3. Spel/sång
Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>	LC	4§	8. Upprörd/varnande
Ormvråk	<i>Buteo buteo</i>	LC	4§	2. Obs i häcktid, lämpl biotop
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	LC	4§	8. Upprörd/varnande
Skogsduva	<i>Columba oenas</i>	LC, 50%	4§, Prio	3. Spel/sång
Skogssnäppa	<i>Tringa ochropus</i>	LC	4§	4. Par i lämpl biotop
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	B1, 4§, Prio	3. Spel/sång
Steglits	<i>Carduelis carduelis</i>	LC	4§	2. Obs i häcktid, lämpl biotop
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	LC	4§	19. Bo, hörda ungar
Svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Svartmes	<i>Periparus ater</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT	4§	3. Spel/sång
Sädesärta	<i>Motacilla alba</i>	LC	4§	2. Obs i häcktid, lämpl biotop
Talgoxe	<i>Parus major</i>	LC	4§	4. Par i lämpl biotop
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	NT, 50%	4§, Prio	3. Spel/sång
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	LC	4§	3. Spel/sång

Artnamn	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020/trend	Skydd	Häcknings-kriterium
Tofsmes	<i>Lophophanes cristatus</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Trädgårdssångare	<i>Sylvia borin</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	LC	4§	3. Spel/sång
Ärtsångare	<i>Curruca curruca</i>	NT	4§	3. Spel/sång

4.3 Noterade naturvårdsrelevanta fågelarter

Under inventeringen noterades 17 naturvårdsrelevanta fågelarter. Sju rödlistade fågelarter noterades: buskskvätta (NT), grönfink (EN), grönsångare (NT), gulsparv (NT), kricka (VU), spillkråka (NT), svartvit flugsnappare (NT), talltita (NT) och ärtsångare (NT). Dessutom noterades de fem prioriterade fågelarterna (enligt skogsvårdslagstiftning): gröngöling, gök, skogsduva, spillkråka och talltita. Det noterades sammanlagt sju fågelarter som har upplevt en minskning med minst 50% mellan 1980 och 2019: grönsiska, gulsparv, järnsparv, kungsfågel, näktergal, skogsduva och talltita. En art omfattades av Fågeldirektivets bilaga 1: spillkråka.

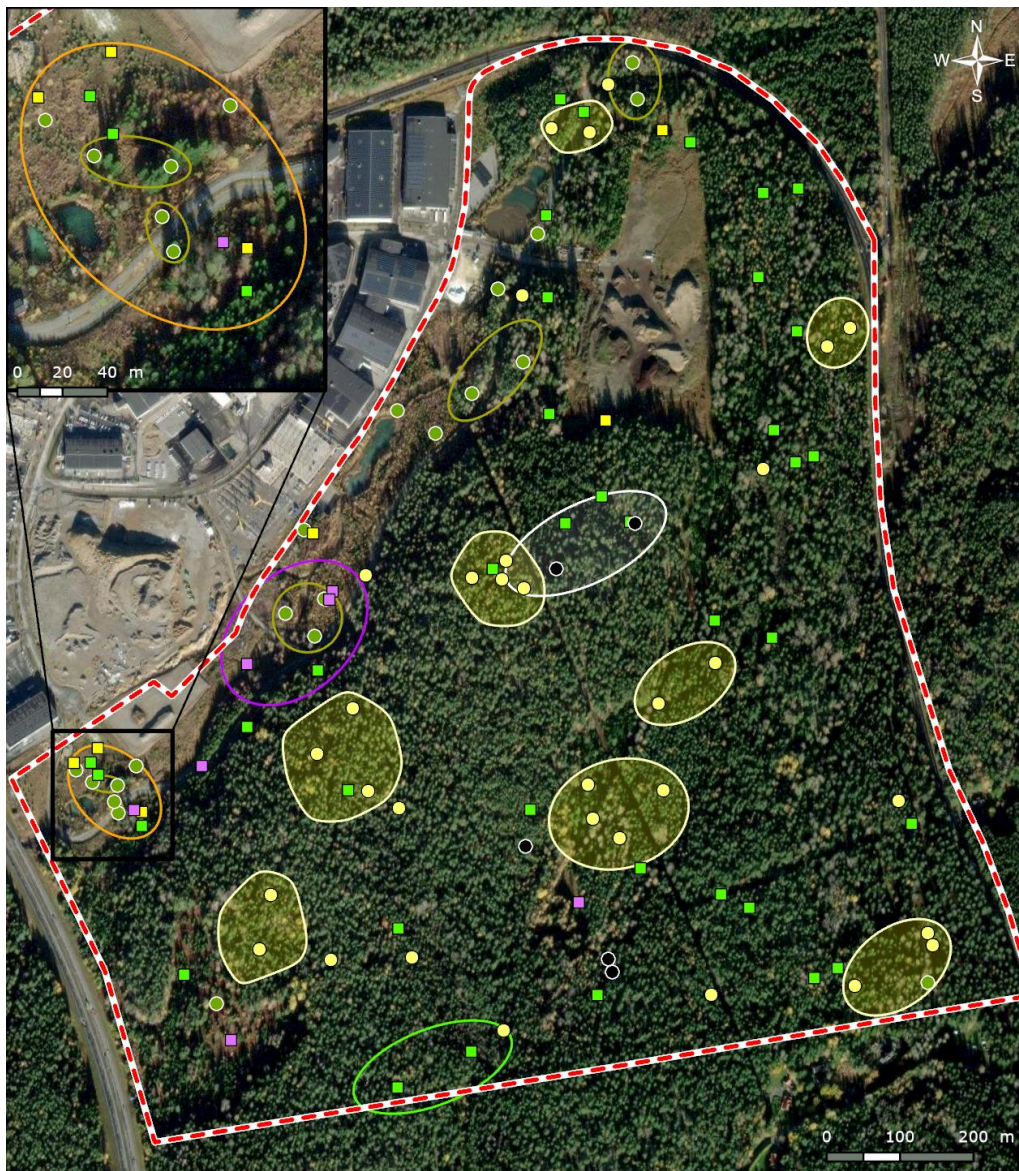
Samtliga naturvårdsrelevanta fågelarter redovisas mer detaljerat i Tabell 4. Samtliga observationer av dessa arter samt bedömda möjliga revir visas i Figur 4.

Tabell 4. Naturvårdsrelevanta fågelarter som noterades under inventeringen. Kolumnen "Häckning i planområdet" anger häckningssannolikheten enligt Artportalens häckningskriterier

Artnamn	Högsta häcknings-kriterium	Häcknings-biotop	Beskrivning	Häckning i planområdet
Buskskvätta	3. Spel/sång	Fuktig tuv- och betesmark, gärna nära vattendrag eller -samlingar	Arten noterades endast i april, i lämplig biotop: vid öppen mark nära vattendrag i norr och i väster. Möjlig häckning.	Möjlig
Grönfink	3. Spel/sång	Skogsbyn, hagmarker och mindre dungar, samt buskmarker, parker och trädgårdar	Arten noterades spelande mellan april och juni, längs hela gång- och cykelvägen i väster. Arten noterades vid i öppnare skogspartier i sydväst och sydöst samt i norr. Det identifierades minst fyra revir inom inventeringsområdet (längs gång- och cykelvägen i väster).	Möjlig
Gröngöling	3. Spel/sång	Öppen löv- och blandskog, gammal odlingsbygd med hagmarker och större parker	Arten noterades visuellt i juni i skogen i norr. Artens revir omfattar troligen en stor del av inventeringsområdets skogsmark.	Möjlig

Artnamn	Högsta häcknings-kriterium	Häcknings-biotop	Beskrivning	Häckning i planområdet
Grönsiska	3. Spel/sång	Barr- och lövskog, helst med inslag av al och björk	Arten noterades mellan april och juni, spridd över hela inventeringsområdet. Det identifierades minst ett revir inom inventeringsområdet (i söder).	Möjlig
Grönsångare	3. Spel/sång	Sluten skog. Gärna i bokskog med inslag av yngre träd, ekskog, och granskog med lövinslag	Arten noterades en gång i ett tätt trädbestånd i väst, nära industriområdet.	Möjlig
Gulspurv	3. Spel/sång	Odlad bygd, buskmark, skogsbryn, dungar och hagar	Arten noterades mellan april och juni i skogsbryn i väster och norr. Det identifierades ett möjligt revir i väster.	Möjlig
Gök	3. Spel/sång	Alla slags skogsmark, odlingsbygd, alpin terräng samt kusthedar	Arten noterades en gång (juni) i skogsmark i nordöst.	Möjlig
Hämpling	3. Spel/sång	Främst i kulturlandskap, vid torra, solbelysta och buskrika naturbetesmarker, samt trädgårdar, granplanteringar och skogsbryn gärna intill jordbruksmark	Arten noterades i juni på inventeringsområdets västra gräs.	Möjlig
Järnsparv	3. Spel/sång	Många olika typer av som löv- och barrskog, buskage och dungar. Generellt miljöer med tätt buskskikt	Arten noterades mellan april och maj i skogsmark i sydväst. Det identifierades ett revir inom inventeringsområdet.	Möjlig
Kricka	3. Spel/sång	Vatten i vitt skilda biotoper: sjöar, små tjärnar gölar. Behöver ha skogskontakt	Arten noterade i maj och juni i två olika dammar i väster (mitt och norr).	Möjlig
Kungsfågel	3. Spel/sång	Skog med inslag av gran, främst i barrskog	Arten noterades mellan april och juni hela skogsmarken. Det identifierades åtta revir fördelade över skogsmarken inom inventeringsområdet.	Möjlig

Artnamn	Högsta häcknings-kriterium	Häcknings-biotop	Beskrivning	Häckning i planområdet
Näktergal	3. Spel/sång	Lövskog intill sjöstränder, dammar, vattendrag och i bryn mot andra öppna marker. Gärna i miljöer med välutvecklat buskskikt	Arten noterades i juni i norra delen av inventeringsområdet.	Möjlig
Skogsduva	3. Spel/sång	Skog och större ostörda parker med inslag av lövträd med håligheter	Arten noterades i maj och juni i skogsmark i östra delen av planområdet.	Möjlig
Spillkråka	3. Spel/sång	Grovstammig skog, gärna tall- och blandskog	Arten noterades i april och maj i skogsmarken i centrala delarna av planområdet. Inventeringsområdet är troligen en mindre del av artens revir, som fortsätter utanför.	Möjlig
Svartvit flugsnappare	3. Spel/sång	Trädgårdar, parker öppen bland- och lövskog	Arten noterades i juni kring en glänta i sydväst.	Möjlig
Talltita	3. Spel/sång	Flerskiktad barrskog med riklig underväxt, även medbetydligt inslag av lövträd. Viktigt med buskar och sly samt murknande högstubbar	Arten noterades vid varje tillfälle i skogsmarken, i centrala delen av planområdet. Det identifierades ett revir i centrala delen av inventeringsområdet.	Möjlig
Ärtsångare	3. Spel/sång	Öppen skogsmark med gläntar och buskage, i trädgårdar och buskmark.	Arten noterades i juni vid en glänta i sydväst.	Möjlig

Teckenförklaring

	Inventeringsområde		Grönfink
	Grönfink		Grönsiska
	Grönsiska		Gulspurv
	Gulspurv		Järnsparv
	Järnsparv		Kungsfågel
	Kungsfågel		Talltita
	Talltita		

2024-09-30

Figur 6. Fynd av naturvårdsrelevanta fågelarter samt möjliga revir inom planområdet. Kartan visar möjliga revir av sex naturvårdsrelevanta fågelarter, vars revir kunde uppskattas enligt inventeringens resultat.

4.4 Hålträd

Under fågelinventeringen noterades fyra träd med håligheter som identifierades som lämpliga boplatser för fåglar. En av dessa, en grövre asp, användes som bohål av större hackspett under 2024. Figur 7 visar placeringen av noterade hålträd. Hålträd som observerades under fågelinventeringen är de träd som noterats särskilt värdefulla som boträd för fåglar. Det är viktigt att poängtera att det inte är att likställa med en heltäckande inventering av särskilt skyddsvärda träd.

Teckenförklaring

 Inventeringsområde Hålträd

© Copyright

2024-09-03

Figur 7. Noterade hålträd inom planområde.

5 Slutsats

Både vanliga och naturvårdsrelevanta fåglar noterades utspritt över hela inventeringsområdet. Arter som har påträffats är inte särskilt ovanliga för denna del av landet. Planområdet innefattar dock en påtaglig variation i livsmiljö för fåglar vilket kan förklara dess rika fågelliv.

6 Rekommendationer

I de fall där den planerade verksamheten riskerar påverka fridlysta arter negativt, exempelvis genom störning, skada eller att avsevärt förändra dess livsmiljö kan vidare utredningar eller artspecifika hänsynsåtgärder vara nödvändiga. Nedan ges rekommendationer utifrån resultatet av dessa inventeringar.

Det rekommenderas att utreda vidare planens påverkan på de noterade naturvårdsrelevanta fågelarterna genom en artskyddsutredning.

Det rekommenderas generellt att spara så mycket livsmiljö som möjligt samt att undvika störning under den primära häckningsperioden för fåglar som är 1 april-31 juli. Det rekommenderas särskilt att spara de utpekade hålträden (Figur 7). Ytterligare mer konkreta och inriktade åtgärder bör tas fram i samband med en artskyddsutredning.

7 Begränsande faktorer

Inventeringen genomfördes under tidig vår till försommar, och bedöms ha genomförts under rätt förutsättningar tidsmässigt. Det kan inte uteslutas att andra fågelarter har förekommit i området andra år eller att det finns årliga variationer.

Denna inventering har följt rekommenderad tid enligt Naturvårdsverkets metodik för revirkartering. Vid denna inventering gjordes därför det sista besöket i mitten på juni. Av resultatet att utläsa kan konstateras att inte så många säkerställda häckningar gjorts. Många faktorer kan påverka möjligheten att faktiskt konstatera säker häckning. En möjlig förklaring kan vara väderförhållanden, som kan förskjuta häckningssäsong, där april var särskilt kall i år. Det är möjligt att ytterligare besök i slutet på juni- början på juli kunde ha gett ett resultat med fler säkerställda häckningar.

Det är dessutom viktigt att nämna att trafikbuller från väg 73 (Nynäsvägen) och väg 227 hade en betydligt störande effekt. Stoppunkter och inventeringsrutter behövde anpassas i enlighet med detta för att minska felkällan så mycket som möjligt. Inventeringen bedöms därför ge en noggrann översiktlig beskrivning av områdets fågelliv.

8 Referenser

AFRY, 2023. Naturvärdesinventering, Albyberg etapp 2, Karlstad: AFRY.

ESRI, 2024. World Imagery, u.o.: Esri, DigitalGlobe, GeoEye, i-cubed, USDA FSA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, and the GIS User Community.

Haas, F., Ottvall, R. & Green, M., 2015. Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftsprojektering i Sverige, u.o.: Vattenfall.

Lantmäteriet, 2024. Topografisk webbkarta - översiktlig (färg), u.o.: u.n.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen: Del 1 - fridlysning och dispenser., u.o.: u.n.

Naturvårdsverket, 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden - Skyddsvärda fåglar, u.o.: u.n.

Naturvårdsverket, 2012. Fåglar, revirkartering, generell metod : Version 1:1 2012-06-21, u.o.: u.n.

Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012—2016., u.o.: u.n.

Naturvårdsverket, 2021. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, uppdaterad åtgärdstabell 2021-2025, u.o.: Naturvårdsverket.

Skogsstyrelsen, 2022. Skogsvårdslagstiftningen: Gällande regler 1 april 2022, u.o.: u.n.

Skogsstyrelsen, 2023. Sammanställning av fågelarter där bedömning av tillfredsställande nivå, u.o.: u.n.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020, u.o.: SLU Artdatabanken.

SLU Artdatabanken, 2024. Fåglar trender 1980-2019 artikel 12. Uppdaterad lista över fåglar med 50% minskande trend sedan 1980., u.o.: u.n.